

– AVRUPA BİRLİĞİ'NDE YARGISAL KORUMA –

2. DERS: AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANI (ABAD): USULİ YÖN

DOÇ. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR



With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union



Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1

Sunuş Planı (ABAD ortak parantezinde)

Ön Tespit

Yargı Yetkisinin Dağılımı

Usul

- Doğrudan Davalar
- Dolaylı Dava
- Dil

Özel Usul Biçimleri

2

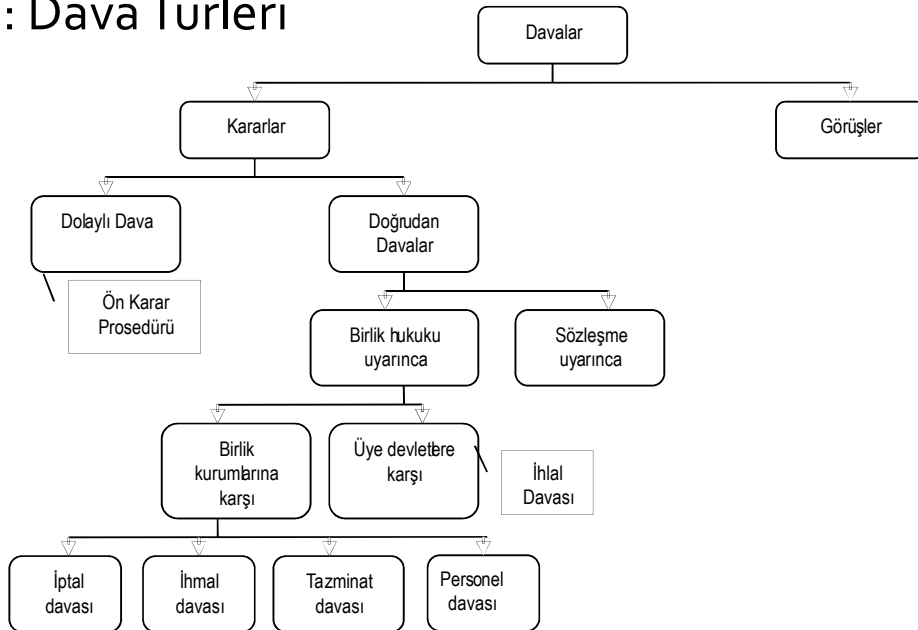
Ön Tespit: Usul Kurallarının Yeri

Usul Kuralları nerede bulunur?

- Kurucu Antlaşmalar
- ABAD Statüsü Hakkında Protokol*
- Adalet Divanı Usul Kuralları**
 - * 1 Mayıs 2019 tarihli tedvin edilmiş metin
 - ** 1 Ocak 2020 tarihli tedvin edilmiş metin

3

ABAD: Dava Türleri



4

ABAD: Dava Türleri

Avrupa Birliği Adalet Divanı

- Görüş
- Ön Karar Prosedürü
- Sözleşme Uyarınca Davalar
- İhlal Davası
- İptal Davası
- İhmal Davası
- Tazminat Davası
- Personel Davası

5

ABAD: Yetkinin Dağılımı

Adalet Divanı

- Görüş
- Ön Karar Prosedürü
- İhlal Davası
- İptal Davası ve İhmal Davası
 - Genel Mahkeme ile bölüşülmektedir.
 - (Genel olarak) üye devletler ve Birlik kurumlarının açtığı davalar

6

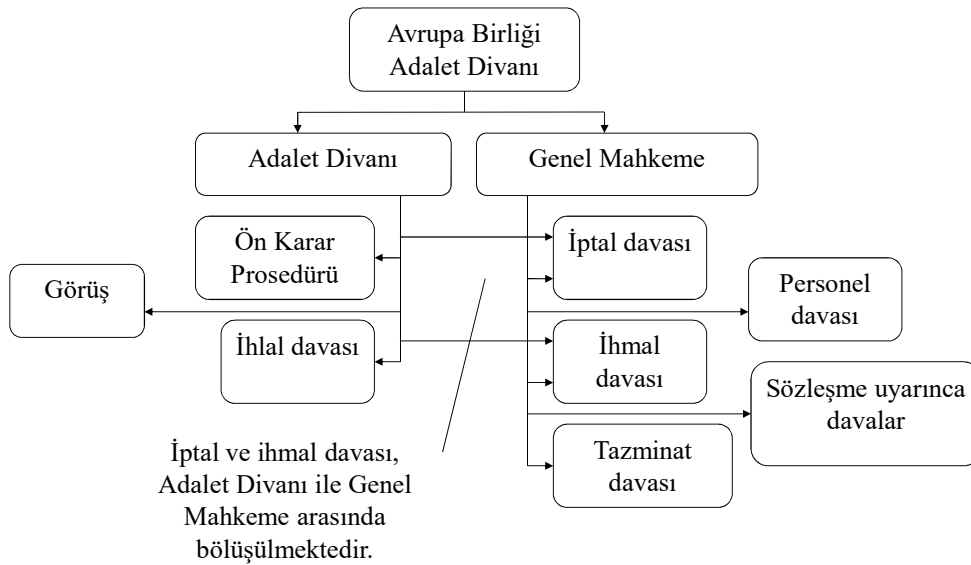
ABAD: Yetkinin Dağılımı

Genel Mahkeme

- İptal Davası ve İhmal Davası
 - Adalet Divanı ile bölüşülmektedir.
 - (Genel olarak) gerçek ve tüzel kişilerin açtığı davalar
- Tazminat Davası
- Personel Davası
- Birlik tarafından veya Birlik adına yapılan bir kamu hukuku veya özel hukuk sözleşmesinde yer alan bir tahkim şartına binaen açılan davalar
- İç Pazarda Uyumlaştırma Ofisi, Topluluk Bitki Çeşitliliği Ofisi ve Avrupa Kimyasallar Ajansı kararlarına karşı itiraz davaları

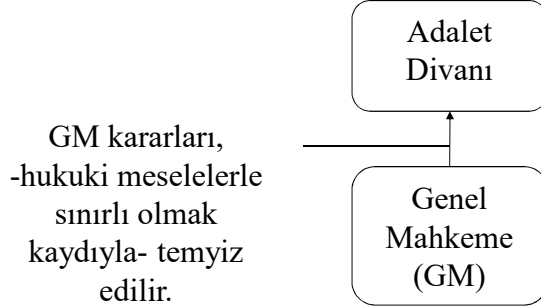
7

ABAD'ın Yargı Yetkisinin Mahkemeler Arasında Dağılımı (1)



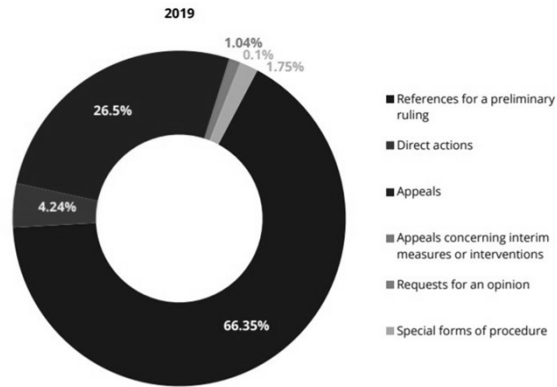
8

ABAD'ın Yargı Yetkisinin
Mahkemeler Arasında
Dağılımı (2)



9

Tür İtibariyle
/ Yeni
Davalar
2019



	2015	2016	2017	2018	2019
References for a preliminary ruling	436	470	533	568	641
Direct actions	48	35	46	63	41
Appeals	206	168	141	193	256
Appeals concerning interim measures or interventions	9	7	6	6	10
Requests for an opinion	3		1		1
Special forms of procedure ¹	11	12	12	19	17
Total	713	692	739	849	966
Applications for interim measures	2	3	3	6	6

10

Adalet Divanı: Usul: Doğrudan Davalar: Aşamalar

Yazılı Kısım

- Yazılı muameleler
- Kabul edilebilirlik
- Hazırlık soruşturması

Sözlü Kısım

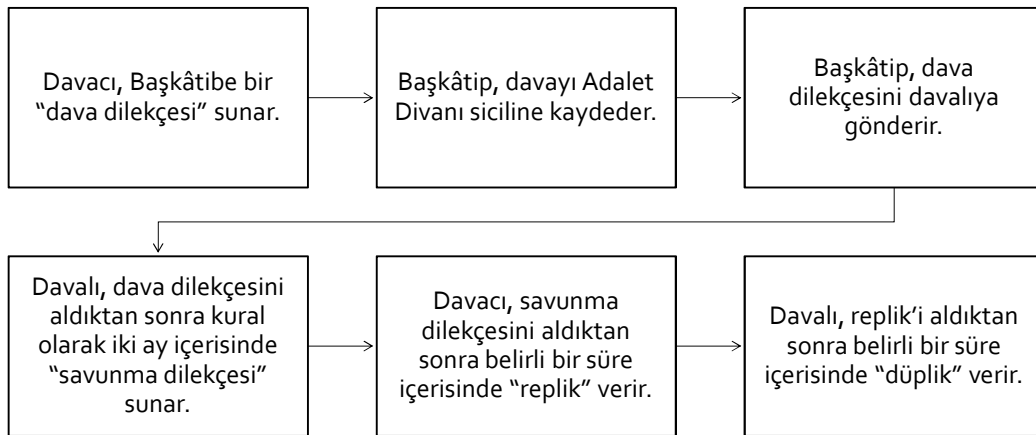
- Sözlü muameleler

Karar

11

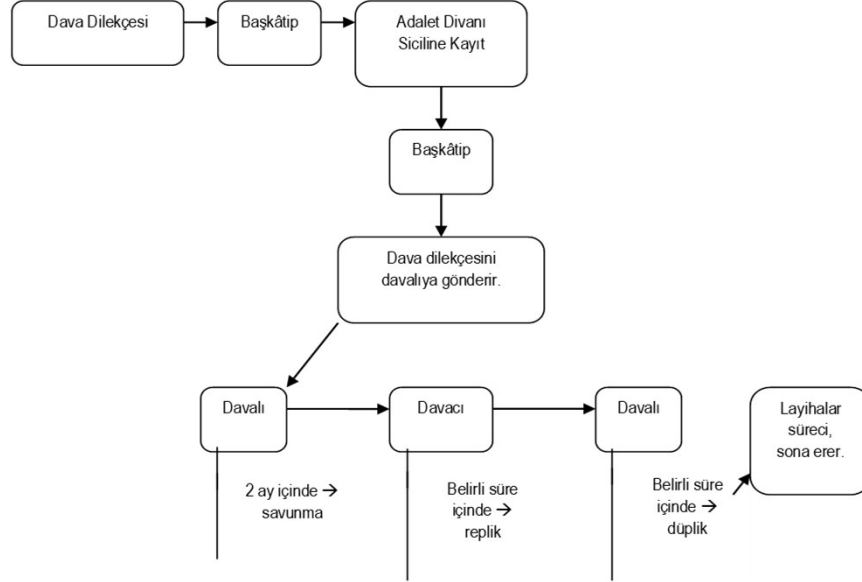
Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Yazılı Muameleler

*Replik ve düplik süresi, Adalet Divanı Başkanı tarafından tespit edilir.
*Layihalar süreci dava dilekçesi ile başlar ve düplik ile sona erer.



12

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Yazılı Muameleler



13

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Kabul Edilebilirlik

Davalı, kabul edilebilirlik ilk itirazında bulunabilir.

- Bu, Adalet Divanının davayı görebilip göremeyeceği ile ilgilidir.
 - Konu bakımından yetki: Konu, Adalet Divanının yetkisi dışında kalabilir.
 - Kişi bakımından yetki: Davacı, taraf ehliyetine (*locus standi*) sahip olmayabilir.
 - Zaman bakımından yetki: Dava, süresi içinde açılmamış olabilir.

Kabul edilebilirlik ilk itirazı ayrı bir belge ile yapılır.

- Davacı buna ayrıca yanıt verebilir.

14

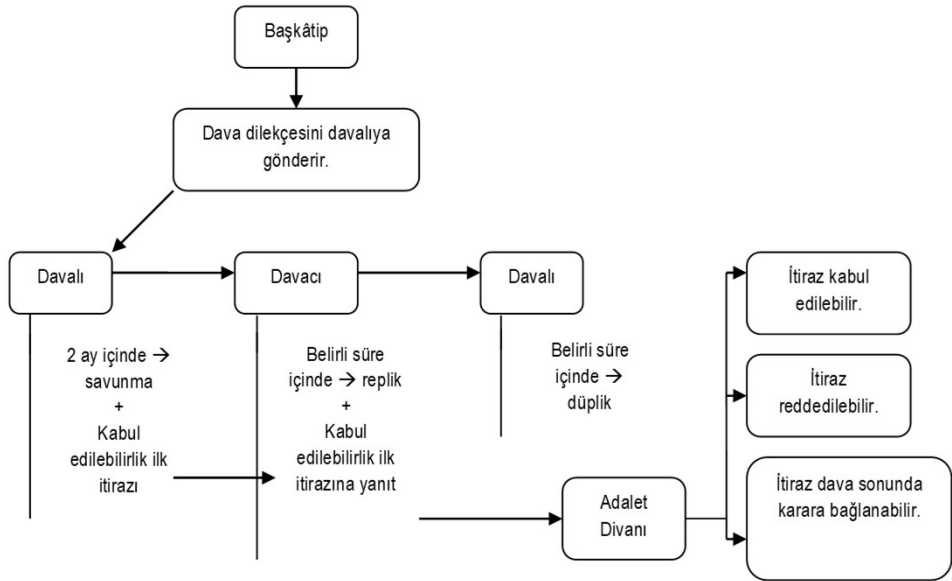
Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik ilk itirazı ayrı bir oturumda ele alınır.

- Hukuk Sözcüsü dinlenir.
- Adalet Divanı
 - İlk itirazı kabul edebilir.
 - İlk itirazı reddedebilir.
 - İlk itirazı dava sonunda değerlendirmeye karar verebilir.

15

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Kabul Edilebilirlik



16

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Hazırlık Soruşturması

Bir dava Adalet Divanı siciline kaydedildiğinde;

- Adalet Divanı Başkanı raportör hakimi tayin eder.
- Baş Hukuk Sözcüsü Hukuk Sözcüsünü tayin eder.

17

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Hazırlık Soruşturması

Layihalar süreci bittiğinde;

- Raportör hâkim, davadaki ihtilafı olayları ele alan bir *ön rapor* hazırlar.

Ön rapor;

- Adalet Divanı Genel Toplantısı esnasında sunulur.
- Hazırlık soruşturmasına veya hazırlık işlemine gerek olup olmadığı ile davanın hangi yargılama birimine havalesinin uygun olduğu ile ilgili önerileri içerir.

18

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Hazırlık Soruşturması

Adalet Divanı Genel Toplantısında

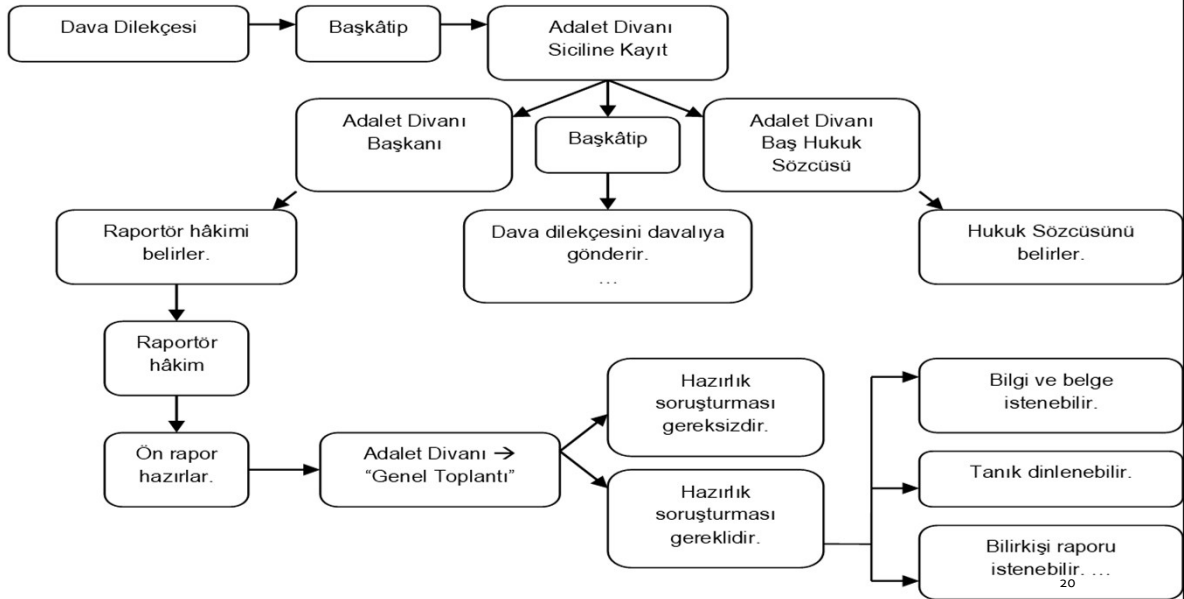
–Hukuk Sözcüsünü dinledikten sonra–;

- Hazırlık soruşturması gerekli görülebilir.
 - Hangi olaylar kanıtlanmalı?
 - Hangi deliller gerekli?
 - Uygulama: Genellikle belge istenir, taraflara soru yöneltilir, tanık dinlenir.
- Hazırlık soruşturması gerekli görülmebilir.

Adalet Divanı Başkanı davayı ilgili Daireye havale eder.

19

Doğrudan Davalar/Yazılı Kısım/Hazırlık Soruşturması



20

Doğrudan Davalar/Sözlü Kısım/Sözlü Muameleler

Duruşma yapılmayabilir, yapılırsa:

Raportör hâkim, duruşma tarihinden birkaç hafta önce *raporunu* açıklar.

Duruşmada avukat veya vekiller, davanın tarafları adına görüşlerini açıklar.

Hâkimler ve hukuk sözcüsü, avukat veya vekile soru yöneltebilir.

Başkan, duruşmayı sonlandırır.

Hukuk Sözcüsü, duruşmanın sonlandırılmasının ardından gerekçeli görüşünü sunar.

Başkan, bunu takiben sözlü kısmın sona erdiğini açıklar.

21

Doğrudan Davalar/Sözlü Kısım/Sözlü Muameleler: Duruşma



22

Doğrudan Davalar/Karar: Müzakereler

Sözlü muameleler bitince Adalet Divanı (gizli) müzakereler için müzakere odasına çekilir.

Raportör hâkim, taslak kararı sunar.

Hâkimler, bireysel olarak -varsa- değişiklik tekliflerini sunar.

Bir metin üzerinde uzlaşmaya çalışılır.

Uzlaşma olmazsa oy çokluğu ile karar alınır.

- Herhangi bir nedenle oy eşitliği meydana geldiğinde en kıdemsiz hâkimin oyu dikkate alınmaz.

23

Doğrudan Davalar/Karar: Karar Metni

Bir karar metni kabul edilir.

- Bu karar,
 - muhalefet şerhi ya da kişisel görüşe yer vermez.
 - Başkan ve Başkâtip tarafından imzalanır.
 - kamuya açık bir oturumda okunur.

Adalet Divanının kararları (yargılamanın yenilenmesi gibi, *olağanüstü* hukuk yolları saklı kalmak kaydıyla) kesindir.

24

Adalet Divanı: Usul: Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü): Aşamalar

Başvuru

- Ulusal mahkeme, Adalet Divanına ön karar başvurusu yapar.

Çeviri ve Bildirim

- Adalet Divanı Başkâtibi,
 - ön karar başvurusunu tüm AB dillerine çevirtir.
 - bu başvurunun çevirisi tamamlandıktan sonra başvuruyu ABRG'de yayımlar.
 - bu başvuruyu davanın taraflarına, üye devletlere, Komisyona ve ihtilafli tasarrufu çıkaran AB kurum, organ, ofis veya ajansına bildirir.

25

Adalet Divanı: Usul: Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü): Aşamalar

Yazılı Açıklamalar

- İlgililer, tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde, Adalet Divanına yazılı açıklamalar sunabilir.

Sözlü Muameleler

- Kural olarak yapılır.

Karar

- Doğrudan davalardaki gibi verilir.

26

Adalet Divanı: Usul: Dil

ABAD, AB'nin resmi dil olarak kabul ettiği tüm dilleri (24) kullanır.

Yargılama Dili

- Ön karar prosedüründe ulusal mahkemenin dili kullanılır.
- Davalı Birlik kurumu ise davacı istediği dili seçer.
- Davalı üye devlet veya üye devlet vatandaşı ise o devletin dili kullanılır.
- Dava tarafları bir resmi dil üzerinde anlaşabilir, ancak Adalet Divanı, bu dili yargılama dili olarak kabul etmelidir.

Çalışma Dili

- Fransızca

ABAD, çok dilli olması nedeniyle ne tür zorluklarla karşılaşabilecektir?

27

Adalet Divanı: Özel Usul Biçimleri

Seri muhakeme usulü

- Doğrudan Davalar + Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü)

İvedi muhakeme usulü

- Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü) + (Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı)

28

Seri Muhakeme Usulü / Doğrudan Davalar

Adalet Divanı Başkanı,

- davacı veya davalının (ayrı bir belge ile) talebi üzerine (veya re'sen)
- raportör hâkimin önerisi temelinde
- diğer taraf ile hukuk sözcüsünü dinledikten sonra
- davanın hususi aciliyetinin Divanın kararını en az gecikme ile vermesini gerektirdiği fikrindeyse bu yönde karar verebilir.

Replik ve düplik dilekçeleri ile katılanın beyanları, ancak Adalet Divanı Başkanı'nın gerekli görmesi hâlinde verilebilir.

29

Seri Muhakeme Usulü / Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü)

Adalet Divanı Başkanı,

- ön karar başvurusu yapan mahkemenin talebi üzerine (veya re'sen)
- raportör hâkimin önerisi temelinde
- hukuk sözcüsünü dinledikten sonra
- ilgili davanın niteliği kısa bir zaman diliminde ele alınmasını gerektiriyorsa bu yönde karar verebilir.

İlgili taraflar, Başkan'ın belirleyeceği ve on beş günden az olamayacak bir zaman dilimi içerisinde görüşlerini sunar.

30

İvedi Muhakeme Usulü / Dolaylı Dava (Ön Karar Prosedürü)

Yalnızca «Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı» bakımından kullanılabilir.

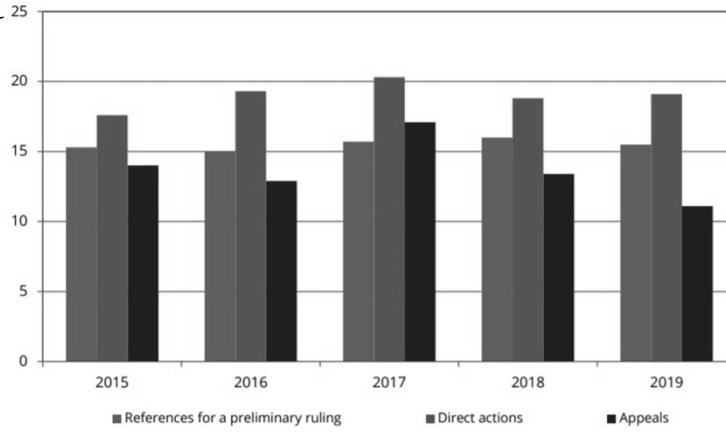
Adalet Divanı

- ön karar başvurusu yapan mahkemenin talebi üzerine (veya re'sen)
- ulusal mahkeme, aciliyeti ortaya koyan olgusal ve hukuki hususların yanı sıra mümkünse gönderdiği soruya ilişkin yanıt önerisini de talebinde belirtir.
- raportör hâkimin raporu temelinde
- hukuk sözcüsünü dinledikten sonra
- bu yönde kararı verebilir.

Söz gelimi kimi işlemler yönünden belirlenen zaman aralıkları daraltılır ve faks gibi teknik iletişim yöntemleri ile resmi yazışma yapmak olanaklı kılınır.

31

Süre İtibariyle / Tamamlanan Davalar 2019



	2015	2016	2017	2018	2019
References for a preliminary ruling	15.3	15	15.7	16	15.5
Urgent preliminary ruling procedure	1.9	2.7	2.9	3.1	3.7
Expedited procedures	5.3	4	8.1	2.2	9.9
Direct actions	17.6	19.3	20.3	18.8	19.1
Expedited procedures				9	10.3
Appeals	14	12.9	17.1	13.4	11.1
Expedited procedures		10.2			

32

Video Önerileri

- ABAD Youtube Sitesi:
 - <https://www.youtube.com/channel/UCTfyrAlsJRZF1nGLLgnDiMA>
- E-Curia:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=wb98--FH0I4>
- Dil ve Çeviri:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=ORgVOYEwzEo>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=LtjLOWhmHTw>